

ASOCIACE MANŽELSKÝCH A RODINNÝCH PORADCŮ ČR, z.s.

PREZIDIUM

e-mail: prezidium.amrp@seznam.cz, www.amrp.cz

Adresa pro korespondenci

Darina Mórocz, prezidentka AMRP

Poradna pro rodinu Přerov, Velká Dlážka 44, 750 02 Přerov, tel. 581 202 980, 736 770 603

STANOVISKO PREZIDIA AMRP K VÝCHOVĚ DĚTÍ STEJNOPOHLAVNÍMI PÁRY

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 BRNO 2

Ke sp. zn. soudu: Pl. ÚS 28/19

V Praze dne 11. prosince 2020

Intervent: Asociace manželských a rodinných poradců České republiky, zapsaný spolek
Viktora Huga 377/4
150 00 Praha - Smíchov
IČ: 00539384
zapsaný v Obchodním rejstříku, spisová značka L 515 vedená u Městského soudu v Praze

zastoupený Mgr. Darinou Mórocz, prezidentkou
Středisko sociální prevence Olomouc - Poradna pro rodinu Přerov
Velká Dlážka 44
Přerov 750 02

Zpráva amicus curiae

Návrh na zrušení ustanovení § 3020 občanského zákoníku

Vážení členové a členky pléna Ústavního soudu České republiky,

dovolujeme si předložit své stanovisko coby amicus curiae k řízení, které probíhá u Ústavního soudu České republiky pod sp. zn. Pl. ÚS 28/19, neboť bychom rádi vyjádřili svůj odborný názor na otázku výchovy dětí dvěma muži či dvěma ženami. Činíme tak v reakci na to, že jsme se dozvěděli, že své stanovisko jako amicus curiae již předložila Česká biskupská konference. Z níže uvedeného vyplývá, že nevycházíme pouze ze svých dojmů, ale svá tvrzení dokládáme na základě odborné literatury.

V otázce výchovy dětí sehrává velkou roli především definice rodiny. Moderní vědní disciplíny (psychologie, sociologie, antropologie, historie atd.) vědí, že podoby rodin jsou pestré a jakákoli omezená definice by byla nutně diskriminační. Zároveň tyto disciplíny kriticky reflektují, že se nacházíme v určitém společensko-historickém kontextu a je těžké oprostít se od zvyku a tradice a místo zažité tradované normy

Adresa pro korespondenci

Darina Mórcz, prezidentka AMRP

Poradna pro rodinu Přerov, Velká Dílážka 44, 750 02 Přerov, tel. 581 202 980, 736 770 603

respektovat i jiné funkční a hodnotné podoby rodin. Formulovat obecně přijatelnou definici rodiny je obtížné, protože záleží na preferovaných důrazech, teoretické pozici i praktických zkušenostech autora. Rodinný terapeut Kramer (1980) např. vymezuje rodinu takto: „Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často (ale ne nutně) vázáni hereditou, legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty. Kdykoli mezi blízkými lidmi existují intenzivní a kontinuální psychologické a emocionální vazby, může být užíván pojem rodina, i když jde např. o nesezdaný pár, o náhradní rodinu.“ Většina odborníků se shoduje na tom, že rodina je charakterizována citovými vazbami, sdíleným soukromím, vzájemnou zodpovědností, společným plánováním, předáváním tradic a hodnot mladší generaci. Jednou ze základních charakteristik rodiny je rodinná identita, která je nesena vědomím kontinuity rodinného života a zahrnuje jedinečný kognitivní, emocionální a zkušenostní obsah „my jako rodina“ (Výňatek z Baštecká, B. (ed.) (2010). Psychologická encyklopedie. Aplikovaná psychologie. Praha: Portál).

Ukazuje se, že rodiny se zakládají na biologických, legálních a citových/sociálních vazbách a vztazích, které jsou někdy v souladu, někdy ne (např. dítě k biologickému rodiči nemusí mít takový vztah, jako k adoptivnímu rodiči, tedy k právnímu rodiči, přestože biologickým rodičem není). Hodně se v tomto kontextu mluví o "prospěchu" či "zájmu" nebo "potřebách" dítěte, zde je nezbytné vnímat, že základním faktorem této proměnné není struktura rodiny, ale její funkce. Není důkaz, že by ideálním rodičovským párem byla genderová kombinace muže a ženy, či že ideálním rodinným uspořádáním ve vztahu k prospěchu dětí je výchova v rámci institucionalizovaného manželství matky a otce. „Romantické představy o ´hlasu krve´ dnešní věda odsunula do říše pověr. Lze pokládat za prokázané, že dítě samo za rodiče přijímá toho, kdo se k němu mateřsky a otcovsky chová, a nikoliv toho, kdo se tak nechová a své rodičovství prokazuje pouze úředním potvrzením rodičovství biologického.“ (Matějček, Z., a kol., 1999. Náhradní rodinná péče. Praha: Portál, str. 61, in Irena Sobotková, Veronika Očenášková: Pěstounská péče: o čem se mluví a o čem se nemluví).

V rodinách, kde děti prospívaly nejlépe, hrálo roli: nepřítomnost konfliktů, vysoká míra spolupráce, podpora, důvěra, soudržnost, vřelost a další podobné atributy (zpracováno podle Procházka, Jiří, 2014: Homoparentalita, rodičovství leseb a gayů v českém kontextu, In Marek Kolařík (ed.). - XII. národní konference o manželském, partnerském a rodinném poradenství: Současné podoby partnerského a rodinného soužití" Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 11-20).

V Konceptci rodinné politiky MPSV (pracovní verze k 22. 12. 2016) bylo definováno: „Určujícím kritériem rodiny je trvalý vztah a hodnoty lásky, úcty a vzájemné péče. Dnešní rodina je totiž velmi rozmanitou kategorií a stále se mění. Tato rozmanitost je důsledkem komplexních a často nových životních situací, kterým rodiny čelí. Rodinu

ASOCIACE MANŽELSKÝCH A RODINNÝCH PORADCŮ ČR, z.s.

PREZIDIUM

e-mail: prezidium.amrp@seznam.cz, www.amrp.cz

Adresa pro korespondenci

Darina Mórocz, prezidentka AMRP

Poradna pro rodinu Přerov, Velká Dílážka 44, 750 02 Přerov, tel. 581 202 980, 736 770 603

v dnešním světě tvoří jednotlivci a páry s dětmi (biologickými i osvojenými), či bez nich (neplodné i vědomě bezdětné), manželské, registrované, nesezdané, pěstounské i tzv. seskládané, často vícegnerační, a vždy nehledě na jejich pohlaví.“

Z uvedeného vyplývá, že není žádný důkaz, že pro spokojenost, štěstí života dítěte je podstatné pohlaví osoby/osob, které se o ně starají, vychovávají ho, pečují o jeho rozvoj, ale důležité jsou jiné faktory. Z tohoto důvodu považujeme za důležité, aby při rozhodování o náhradním rodičovství byli všichni žadatelé postaveni na roveň, aby byla sjednocena kritéria, která budou platit pro všechny a která budou posuzovat skutečné osobnostní a výchovné předpoklady žádající osoby, její motivy pro náhradní rodičovství, nikoli její pohlaví. Za významné rovněž považujeme, aby byly dořešeny další právní důsledky náhradního rodičovství, např. důsledky rozpadu vztahu v případě společného osvojení, a to opět pro všechny žadatele stejně. Uvědomujeme si, že pojem "zájem" či "potřeby" dítěte mohou být vnímány velmi rozdílně, zejména při subjektivním posuzování konkrétního dítěte konkrétní osobou, když je mezi nimi citové pouto, avšak vždy by právě toto kritérium mělo být pro jakékoli rozhodování určující.

Za Prezídium AMRP ČR

Darina Mórocz
*psycholožka, manželská a rodinná poradkyně,
prezidentka AMRP ČR*